INVAZIVNE TUJERODNE RASTLINE V OBČINI BLED IN OKOLICI

- Zemljevid razširjenosti 2009-2011
  - Kaj je karta
    - GPS
    - google earth
    - geopedia
  - kako smo jo izdelali
  - kako jo nadgrajujemo
- Japonski dresnik
  - Japonska otočja
  - do 10m v višino
  - pionirska rastlina
  - korenike, semena, rastlinski deli
  - več vrst
    - sahalinski dresnik
    - japonski dresnik
    - križanci
  - resveratrol
    - antioksidant
    - francoski paradoks
    - proti kožnemu raku
    - zmanjšuje vpliv sonca na kožo
  - emodin
    - ugodno za sladkorne bolnike
    - proti raku trebušne slinavke in kožnemu raku
  - odstranjevanje
    - košnja
    - puljenje
    - paša
    - termična obdelava
    - homeopatija, biodinamika
    - prekrivanje s filijo
- Kanadska in orjaška zlata rozga
  - Kanadska zlata rozga
    - Severna Amerika, Kanada
    - Dlakavo steblo
    - 1850
    - širjenje 740km2/leto
    - odlična za čebele
    - širi se s korenikami in semeni
    - košnja maja in avgusta-pred cvetenjem
  - Orjaška zlata rozga
    - Severna Amerika, Kanada
    - Golo steblo
    - 1850
    - širjenje 910km2/leto
    - odlična za čebele
    - širi se s korenikami in semeni
    - košnja maja in avgusta-pred cvetenjem
  - avtohtona zlata rozga
    - zdravilna rastlina
    - uporablja se pri zdravljenju sečil
    - je manjša in cveti prej
- Žlezava nedotika
  - Indija, Himalaja
  - semena izstreli do 7m
  - visoka do 3m
  - smrdi
  - lahko se puli
  - poljenje, paša, košnja, prekrivanje
- Orjaški dežen
  - 3-4m
  - Kavkaz
  - kobulnica-semeni-20.000 semen
  - cveti le enkrat v življenju, potem odmre
  - preden cveti lahko raste tudi 12 let
  - Gmajna-avtobusna postaja
  - sok rastline na soncu povzroča hude opekline
  - če pride v oči lahko trajno oslepimo
  - na Bledu še ni ušel v naravo
- Topinambur - Helianthus tuberosus L, Laška repa
  - severna amerika
  - do 3m
  - sorodnik sončnice
  - Podhom, Mačkovec
  - z gomolji, redko s semeni
  - nekateri so alergični na pelod
  - spomladi odkopati gomolje, monitoring
  - problem je odmetavanje
- Visoki pajesen
  - Kitajska
  - pionirska rastlina
  - semeni
  - povzroča alergije in vnetje srčne mišice
  - pod njim ne raste nič
  - izjemno hitra rast
  - les za kitare
  - raste Mačkovec, Mlino, Dindol, Straža, Mlino-ČN
- Octovec
  - severna Amerika
  - do 6m visok
  - s semeni in s poganjki
  - uporaba
  - strupena rastlina, uporabni le cvetovi
- Robinia pseudacacia / robinija ("akacija")
  - visoko drevo s trni
  - semena in poganjki
  - dober trd les
  - čebelja paša junija
  - težko odstraniti
- Enoletna Suholetnica
  - Severna Amerika
  - Okrasna rastlina, 1840
  - 1m globoke korenine
  - Širi se s semeni
  - košnja večkrat, ne smemo pustiti cveteti
- Nove rastline
  - Pampaška trava Cortaderia selloana
    - Do 3m visoka trava
    - Južna Amerika
    - cveti avg-nov, 1M semen
    - Pobegnila je v Italiji, Franciji, Španiji
    - Pri nas prodajajo le moške rastline
    - širi se na obrežjih
  - Medvejke
    - na gorenjskem jih ni
    - rastejo na vrtovih
    - širi se s poganjki
    - problem nastane, ko postanejo prevelike
  - Metuljnik - Davidova budlea-Metuljnik
    - raste na vrtovih
    - s semeni, veje se ukoreninijo
    - pri nas prodajajo le sterilne rastline
      - čeprav naredi semena
    - dokler ne bo...
    - problem, ko bo prevelik
    - v Slo. raste po kamnolomih, na Bledu še ne
- Kaj so invazivne tujerodne rastline
  - tujerodna vrsta, ki se hitro širi v naravnih ali polnaravnih rastlinskih združbah in s tem povzroča velike spremembe v strukturi in funkciji 'napadenega' habitata
  - večinoma prihajajo v Evropo iz daljnega Vzhoda in iz Amerike
    - v Ameriko pa pridejo tudi iz Evrope
  - največkrat so se prenesle zaradi
    - Estetski razlogi
    - Bile so med krmo za živali-ptice
    - Akvariji
  - največ jih raste na obrežjih rek
  - v TNP rastejo tudi nad 1000m
- problemi, ki jih invazivke povzročajo
  - biološki
    - zmanjšanje biodiverzitete
    - izumiranje avtohtonih vrst živali in rastlin
  - zdravstveni
    - alergije
    - opekline
  - gospodarski
    - neposredna škoda na cestah, zgradbah
    - zmanjšanje vrednosti zemljišč
    - problem shranjevanja in obdelave okužene zemlje
    - erozija
  - socialni
    - uničenje socialne in drugih funkcij narave-gozda
    - onemogočene aktivnosti
    - monokultura
- Širjenje in ukrepi proti širjenju
  - širjenje
    - odmetavanje v naravo
    - premiki zemljišč
    - širjenje s semeni ali s korenikami
  - ukrepi
    - prepoved prodaje
    - ozaveščanje
    - zakonske ureditve
      - načelo onesnaževalec plača
      - strogi predpisi na podlagi Evropske strategije (in njihovo udejanjanje!)
      - Bernska konvencija
      - zemlja je nevarni odpadek
      - sosedova krava
    - služba za odstranjevanje
    - alternativni ukrepi
      - paša
      - biodinamični pripravki
      - prenos škodljivcev
        - iz domovine rastline
        - domači škodljivci
      - sprememba PH rastišča
  - stroški
    - Od leta 1992 je bilo v EU porabljenih več kot 38 milijonov EUR za 180 projektov LIFE, tako v mreži zavarovanih območij Natura 2000 kot zunaj nje
    - V letu 2008 so po ocenah stroški za nadzor invazivnih vrst in odpravo škode po vsej EU dosegli od 9,6 do 12,7 milijarde EUR